

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede
Kotnikova ulica 8
1000 Ljubljana, Slovenija

Senat Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru je na 25. redni seji dne 27. 6. 2022 sprejel sklep št. 6, s katerim je potrdil naslednjo Politiko odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture UM FVV.

Politika odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru

1. Opredelitev

Politika odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru se izvaja skladno s Politiko odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture Univerze v Mariboru (RiUM) z dne 24. 11. 2020.

Raziskovalna infrastruktura Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (v nadaljevanju RI FVV) označuje celoto raziskovalne opreme, kompleksnih digitalnih raziskovalnih sistemov in podatkovnih baz ter raziskovalnih skupin, ki se uporabljajo ali delujejo v raziskovalne namene. RI FVV je predpogoj za raziskovalno in pedagoško delo na področju, ki ga združujemo v varstvoslovju in širšem interdisciplinarnem področju, hkrati pa ključna za doseganje odličnosti v raziskovanju in širši družbeni razvoj.

RI FVV na UM FVV vodi prodekan, pristojen za raziskovalno dejavnost.

RI FVV zajema temeljno raziskovalno infrastrukturo in raziskovalno infrastrukturo za prenos znanja. V določenih primerih jo lahko opredelimo tudi kot virtualno infrastrukturo ali virtualno raziskovalno okolje, kjer se storitev opravlja v elektronski obliki.

RI FVV, ki je javno dostopna, je navedena v dokumentu Priloga 1, ki ga potrdi in po potrebi posodablja Senat UM FVV.

2. Uporabniki

RI FVV je javno dostopna notranjim uporabnikom, torej raziskovalcem, raziskovalnim skupinam ali raziskovalnim organizacijam v okviru raziskovalnega delovanja FVV in UM.

RI FVV je javno dostopna tudi raziskovalcem izven FVV in UM, gospodarstvu in drugim uporabnikom. RI FVV je mogoče uporabiti samo za ustvarjanje novega znanja, izdelkov, postopkov, metod in sistemov.

Če želijo RI FVV uporabljati zaposleni na drugih entitetah UM ali zunanji uporabniki, lahko UM FVV zahteva dokazilo o posedovanju znanja in veščin, potrebnih za uporabo raziskovalne infrastrukture (RI). Če uporabnik izven FVV nima zahtevanih znanj in veščin za strokovno uporabo RI, mu UM FVV lahko ponudi celovito storitev, ki jo izvedejo za delo usposobljeni zaposleni. Stroške tovrstne storitve nosi uporabnik izven FVV.

Uporabniki morajo pri sodelovanju in uporabi RI FVV upoštevati relevantna načela, strategije, direktive in druge regulativne dokumente UM.

3. Dostop

Dostop do raziskovalne infrastrukture pomeni legitimni in pooblaščen način sodelovanja in uporabe RI FVV ter nudenje storitev uporabnikom. Dostop je lahko fizičen, oddaljen ali virtualen (omogoča dostop do RI preko komunikacijskih kanalov oz. sredstev spletnih omrežij), odvisen pa je od vrste oziroma tipa raziskovalne

infrastrukture, po kateri izrazi potrebo potencialni uporabnik.

Dostop do RI FVV je možen na osnovi odličnosti raziskovalnega dela ali na osnovi tržne usmerjenosti raziskave. Oblika dostopa na osnovi odličnosti je odvisna od znanstvene odličnosti, izvirnosti, kakovosti in tehnične ter etične izvedljivosti dela. Oblika tržno usmerjenega dostopa je možna v primeru dogovora med uporabnikom in kontaktno osebo za RI FVV ter predvideva plačilo pristojbine za dostop. Oba načina se odobrita na podlagi interne ocene oz. strokovnega pregleda vloge. Oceno poda odgovorna oseba UM FVV na osnovi mnenja kontaktne osebe za RI FVV.

Dostop do temeljne raziskovalne infrastrukture in raziskovalne infrastrukture za prenos znanja UM FVV je omogočen notranjim in zunanjim uporabnikom. Kadar so vse kapacitete, ki so potrebne za ustrezno raziskovalno, pedagoško in strokovno delo zaposlenih na UM FVV zasedene, je dostop omejen le na notranje uporabnike.

UM FVV v Prilogi 1 določi obseg RI FVV, ki je na voljo zunanjim uporabnikom, in sicer pod jasnimi, preglednimi in pravičnimi pogoji.

UM FVV nudi uporabnikom določeno količino dostopa, ki se meri z enotami dostopa. Enote dostopa se lahko razlikujejo glede na različne vrste RI in so lahko natančno določljive, kot npr. ure uporabe RI, količine podatkov, ki jih uporabniki ustvarijo in shranijo med izvajanjem kompleksnih poskusov, in podobno.

4. Stroški in pristojbine

Dostop do RI je lahko brezplačen ali plačljiv. V primeru plačljivega dostopa se uporabniku zaračuna pristojbina, ki je povezana z dejansko uporabo RI. Pristojbine za dostop do različnih vrst RI se lahko razlikujejo, vendar morajo slediti naslednjim načelom:

- preverljivosti;
- sledljivosti opravljenega dela na RI, vključno z ohranjanjem ustrezne evidence o zahtevah za dostop (uspešnih in neuspešnih), razlogih za zavrnitev dostopa (kjer je relevantno), podatkih o uporabi itd.;
- prepovedi dvojnega financiranja;
- skladnosti z vsemi ustreznimi državnimi pogoji financiranja, pogoji financiranja EU in z zakonodajo o konkurenci.

Pristojbine za tržno usmerjen dostop so enake polnim komercialnim cenam.

5. Izobraževanje in usposabljanje

V okviru politike odprtega dostopa RI FVV spodbuja sodelovanje z drugimi ustanovami in organizacijami, ki imajo koristi od RI FVV za svoje raziskovanje, izobraževanje in usposabljanje.

6. Omejitve

Dostop do RI FVV je lahko omejen zaradi varstva človekovih pravic, interesov javne in nacionalne varnosti, pravice do zasebnosti, poslovne občutljivosti, pravice do intelektualne lastnine ter etike v skladu z ustreznimi zakoni in predpisi. Dostop do RI FVV je lahko potencialno omejen tudi zaradi zasedenosti RI oziroma nezadostne razpoložljivosti enot dostopa v želenem obdobju najema.

7. Etično ravnanje, raziskovalna integriteta in nediskriminacija

Politika odprtega dostopa do RI FVV sledi Kodeksu etičnega ravnanja Univerze v Mariboru in osmim načelom, opredeljenim v Evropskem kodeksu ravnanja za raziskovalno integriteto Evropske znanstvene fundacije (ESF) in Zveze Evropskih akademij (ALLEA). Raziskovalci se morajo ravnati po naslednjih načelih:

- poštenost v komunikaciji,
- zanesljivost pri izvajanju raziskav,
- objektivnost,
- nepristranskost in neodvisnost,

- odprtost in dostopnost,
- dolžnost skrbnega ravnanja,
- poštenost pri navajanju referenc in zaslug
- odgovornost do bodočih znanstvenikov in raziskovalcev.

Pri presojanju o dodelitvi dostopa RI FVV, potencialni uporabnik ne sme biti diskriminiran na podlagi osebnih razlogov.

8. Zagotavljanje kakovosti

V okviru zagotavljanja kakovosti odprtega dostopa RI FVV bodo vzpostavljeni mehanizmi za ocenjevanje kakovosti dostopa RI znotraj posameznih entitet. Mehanizmi upoštevajo splošna načela, ki jih je opredelila Evropska komisija. Ta načela v angleščini označuje kratica »RACER« (Relevant, Accepted, Credible, Easy, Robust), v slovenščini pa predstavljajo:

- Ustreznost in tesno povezanost z zastavljenimi cilji. Mehanizmi ne smejo biti preveč ambiciozno zastavljeni in morajo meriti prave elemente.
- Sprejetost s strani RI in deležnikov. Vlogo in odgovornosti za kazalnik je treba dobro opredeliti.
- Verodostojnost za nestrokovnjake, nedvoumnost in enostavna razlaga. Kazalniki morajo biti čim preprostejši in čim trdnejši.
- Preprostost spremljanja, z nizkimi stroški in malo truda.
- Stabilnost v primerih poskusov manipulacij.

Vzpostavljeni mehanizmi morajo vključevati naslednje parametre:

- uporabniške meritve (npr. uporabniški dostop, baza uporabnikov in ustreznost za uporabnike),
- operativne meritve RI (npr. zagotavljanje dostopa, storitev, centralno upravljanje, zanesljivost, vidnost, velikost in razvoj uporabniške skupnosti),
- strateške kazalnike (npr. publikacije in drugi izdelki, čez-disciplinarnost, gospodarski vpliv) in
- finančne meritve (npr. storitev, viri, stroški, donos).

9. Upravljanje z raziskovalnimi podatki

Politika upravljanja s podatki vsebuje jasna navodila glede načina in mesta shranjevanja nastalih podatkov za razumno časovno obdobje ter o tem, na kak način mora uporabnik nuditi te podatke za ponovno uporabo.

Navodila se lahko razlikujejo glede na vrsto RI znotraj posamezne entitete.

Podatki morajo slediti načelom FAIR (najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in primernost za ponovno uporabo). Upravljanje z raziskovalnimi podatki je opredeljeno v ločenem regulativnem dokumentu na ravni Univerze v Mariboru.

10. Preglednost

Na ravni UM FVV za preglednost in transparentnost poslovanja z raziskovalno infrastrukturo skrbi kontaktna oseba članice skupaj s Službo za finančne in materialne zadeve.

Kontaktna oseba za RI FVV je prodekan, pristojen za raziskovalno dejavnost.